

Motion till riksdagen

1985/86:Ub734

Rune Rydén och Birger Hagård (m)

Tillsättning av professorer

Under de närmaste åren kommer på grund av pensionsavgångar ett stort antal professorer att nybesättas. I samband med detta skall tjänstens återbesättande underställas regeringen för prövning. Riksdagen har vid två tillfällen de senaste åren vid behandlingen av forskningspropositionen uttalat sig i denna fråga.

UbU 1981/82:37 s. 19:

Liksom det är viktigt att regering och riksdag kan styra forskningens resurser, är det självfallet angeläget att universiteten har viss frihet att inrätta forskartjänster. Regering och riksdag bör emellertid inte lämna ifrån sig nuvarande styrinstrument, innan det visat sig möjligt att finna andra instrument som är lika bra.

UbU 1983/84:28:

När det gäller inrättande av professorstjänster anses regeringens och riksdagens inrättande av professorer böra bestå som styrinstrument i avvaktan på en fortsatt utveckling av fakultetsprogram. Den prövning av ämnesinnehållet för ledigblivande professorer som regelmässigt görs blir med dagens krav på förnyelse genom omprioriteringar av central betydelse. Enligt gällande bestämmelser har UHÄ rätt att medge att ledigblivande tjänst som professor återbesätts med oförändrad benämning och oförändrat ämnesinnehåll. Detta innebär att regering och riksdag endast får möjlighet att ta ställning i de fall UHÄ aktualiserar en förändring. Därför förordar föredragande statsrådet att beslut av UHÄ om återbesättande av ordinarie eller extra tjänst som professor skall underställas regeringen för prövning. Riksdagen föreslås godkänna vad som i propositionen har förordats om återbesättande av tjänst som professor.

Även om regeringen som framgår av citaten skall pröva varje återbesättande av tjänst som professor bör inte regeringen ta tillfället i akt att i detalj försöka styra innehållet i professuren för att på det sättet åstadkomma en profilering. I många fall leder detta till ett misslyckande.

Inom exempelvis ämnet historia har därför på grund av praktiska erfarenheter av ämneskonferens fastslagits ”– – att de ordinarie professorerna i historia i landet i fortsättningen bör vara ospecificerade och att det i ämnesbeskrivningen inte, som för närvarande i Stockholm och Göteborg, bör ingå någon bestämmelse om meritering på ett visst tidsavsnitt”.

Liknande synpunkter har framförts inom ämnet geografi.

Det finns anledning att lyssna på den akademiska erfarenheten av en genom programskrivningen alltför snäv styrning av professorerna.

Den samlade överblicken, utbildnings- och forskningsmässigt som en professur måste ha garanteras inte på bästa sätt genom en alltför detaljerad styrning vid tillsättningsförfarandet, snarare tvärtom. Den differentiering som kan behöva ske bör i stället falla på mellantjänsterna, eftersom professorerna är tvungna att arbeta över ett så stort fält.

Mot. 1985/86

Ub734

Hemställan

Med stöd av ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att vid återbesättande av professurer skall undvikas att genom programskrivning alltför snävt styra tjänsternas innehåll.

Stockholm den 27 januari 1986

Rune Rydén (m)

Birger Hagård (m)